

Лобиз Саг

Број 16 и 17

Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

13 април 1935

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГ

Година XII.

Значај избора

У државном животу значе избори увек крупан и важан догађај. Свака влада када апелује на бираче, она чини то да би добила народно поверење, како би што успешније могла да оствари свој програм.

Влада г. Богољуба Јевтића излази на мајске изборе такође због тога, што тражи народно поверење, како би у Народној скупштини што лакше и што успешније могла остварити свој програм. Међутим значај ових мајских избора је утолико већи, што овој новој Народној скупштини претстоје врло крупни и врло важни послови на пољу санирања државе и на пољу унапређења наше државне управе.

Програм Краљевске владе је довољно већ познат свој нашој јавности, јер се тај програм не састоји из обимног збира многоструких и примамљивих обећања, него је тај програм скуп ових минималних народних и државних потреба које се морају и могу остварити у једном скупштинском периоду. Искреност и отвореност са којима се Краљевска влада обратила народу и тражила народно поверење улива већ само по себи уверење, да ће Краљевска влада са истом искреношћу и отвореношћу радити на великом делу побољшања и унапређења стања у држави.

Основне линије програма Краљевске владе дао је г. Јевтић одмах приликом приказа Народног претставништва, када је у својој декларацији кратко и јасно обележио пут којим ће ићи Краљевска влада у својој делатности. Исто је тако г. Јевтић и у своме познатом говору преко београдског радија обележио програмска начела и смернице рада Краљевске владе, која је предузела себи да енергичним корацима и одлучивим мерама изведе народ и државу из досадањег тешког стања.

У прогласу народу и бирачима Краљевска влада је поново утврдила и објавила све оно што сматра за најхитније и највеће народне и државне потребе, и што обећава да ће и остварити у најближој будућности. Поједини чланови Краљевске владе пак, приказали су у својим говорима на радију и на зборовима у појединостима програм Краљевске владе за разне гране нашег културног, политичког, привредног и финансијског живота.

Када се узме у разматрање и објективно оцењивање све оно што је са стране чланова Краљевске владе изнето и утврђено као радни програм,

овда се мора признати да је г. Јевтић са својим друговима и сарадницима у влади ставио себи у задатак углавном две крупне ствари: да изврши економско-привредно санирање државе и да унапреди све гране нашег државног живота.

Г. Богољуб Јевтић

По досадањој делатности и по резултатима предузетих мера јасно се даје утврдити, да Краљевска влада веће остати само при својим обећањима, него да у остварењу свога програма иде напред. За економско-привредно санирање донето је низ наредба и уредаба, којима је сврха да се олакша привредничким сталелима. Земљорадничком као највећем и најјачем слоју становништва пружено је разних олакшица у плаћању пореза, одгођено је отплаћивање дугова и ради се на побољшању уновчења пољопривредних производа, а снижена је и каматна стопа.

Осталим привредничким сталелима пружене су такође разне олакшице: брисане су разне таксе и прирези, појевтињена је железничка и телефонска тарифа, олакшана девизна ограничења ради оживљавања увоза, а што је најважније вотира на велике јавне радове, на изградњу железничких пруга, путева и друмова, како би се при овим радовима упослио што већи број домаћих радних снага, те тако дала могућност зараде, сузбила незапосленост и појачао прилив новца у народу.

Поред ових крупних и успешних мера на сузбијању привредне кризе, Краљевска влада исто тако припрема и реорганизовање и побољшање наше државне управе. У свима гра-

нама државне администрације Краљевска влада жели да уведе што бржи, што јефтинији и што непосреднији поступак. Стога ће се нарочита пажња обратити питању децентрације државне администрације и изградњи самоуправних тела.

Овако велик и значајан рад Краљевска влада жели да оствари уз народно поверење, те очекује да ће на изборима 5 маја свесни бирачи дати свој глас онима, који ће сарађивати и потпомоћи рад Краљевске владе. М.

Министар Димитрије Вујић у народу

Велики збор у Петровграду. — Господин Вујић и опозиција.

Ретко је кад у Петровграду одржан тако велик и сјајан збор као сада у прошлу недељу. Око двадесет хиљада бирача и присталица Краљевске владе се скупило, да на томе збору саслуша програмни говор свога кандидата г. министра Вујића и г. г. министре др Марушића и др Хасанбеговића, који су у својим исцрпним говорима приказали делатност, досадање резултате успешног рада као и програм даљег рада Краљевске владе.

Господин Димитрије Вујић

У своме говору г. министар Вујић је прешао на врло важно питање, које се једном већ мора расправљати, а то је питање држања опозиције. Краљевска влада не бежи од критике свога рада и она је омогућила да и опозиционе фракције истакну своје кандидатске листе, како би учиниле покушај да њихови претставници уђу у Народну скупштину.

Опозиција је дакле ступила у активност и опозициони кандидати развијају своје програме, но ти се програми у главном састоје у критиковању рада Краљевске владе и садањег стања. Овакво држање опозиције приморало је и владине присталице, да иступе енергичније и да затраже од опозиције, а нарочито опозиционе групе којој је носилац кандидатске листе др Мачек, да једном већ јасно и отворено кажу: шта хоће и шта им је прави програм.

Тако је и г. министар Вујић на збору у Петровграду осудио држање опозиције, те је међу

осталим рекао: „доста је било речи — ми смо прешли на дела — помогните нас. (Хоћемо). Само заједнички удруженим снагама отклонимо економску кризу која наш народ дави. Да би имали добру административну управу Краљевска влада је предузела мере да администрацију упрости, убрава и створи примеран ред у државној и самоуправној администрацији. Да устали исправан и честит чиновнички кадар коме ће ставити у дужност да он треба да скужи народу, а не народ њему (Бурно одобравање).

Краљевска влада апелује на школоване људе да прену на посао, поуче и узму у заштиту народ од свих оних који хоће да га несолидно експлоатишу. (То, то! Кличе маса!) Сваки онај који и сада активно не пружи своју помоћ понеће народну клетву издајника народног напретка. (Тако је!) Осуђујем и оне сељаци, занатлије и трговце, који и поред свега овога што је Краљевска влада г. Јевтића (Живео!) за ово кратко време учинила даду се и даље обмањивати од неких политичких спекуланата који преко ваше грбаче траже да се докопају власти (Доле с њима). Немојте се браћо заваравати да се неће наћи мрачних типова који ће вас њушкати и поштајно одвраћати од ове свете идеје. Али знајте, да како заједно чорбу скувамо онако ћемо је и кусати (Бурно одобравање).

Данашња разнородна опозиција претставља акционарско друштво чију фирму носи Мачек. (Мачку треба отсећи реп!) праћен неким политичким старинама трудећи се да зараду поделе међусобно, а штету да платите ви — југословенски народ. Ово је изгледа скуп ортака где сваки за себе води тајно трговину и један другог поткрада. (Тако је, доле политички спекуланти!) Неки вајни опозиционери, видећи успех и вредноћу ове владе, покушавају код нас да умање њен успех, те им ви слободно можете довикнути: Узалуд жаба покушава да подржава глас славуја да би преварила сељака. Жаба остаје жаба у устајалој бари. (Тако је!) Бурно одобравање). Они обећавају све да не испуне ништа. (Знамо их!)“

Говор госп. министра Вујића учинио је најбољи утисак на слушаоце а тако исто је повољно коментарисан и у јавности, која одиста с правом очекује да др Мачек и све остале опозиционе групе једном већ изађу на среду и објаве свој прави програм и своје праве намере.

Нови Сад као седиште обнове нашег сточарства

Наше сточарство, иако бројем и квалитетом просечно веома слабо у упоређењу са напредним земљама, претставља ипак огромну вредност. Да се то наше народно благо бројно повећа и квалитативно појача, рад је од прворазредног значаја.

Наш град може се подичити да и на томе пољу даје нашем народу велике вредности. У Новом Саду основано Удружење пољопривредника као Савез пољопривредних удружења Дунавске бановине организација је која се, за кратко време откако постоји, видно истакла својим преданим радом на унапређењу наше пољопривреде, те постала важан користан чинилац за давање смерница на овоме пољу привредног рада.

Из овога Удружења потекла је и тако корисна идеја притицања у помоћ лошем стању нашег сточарства и повећавања нашег сточног блага путем приређивања сајмова и изложба приплодне стоке. Прва овака приредба одржана је у Новом Саду пре четири године и, успркос големим тешкоћама које су, као и при сваком почетку, имале бити пребројене, успела је одлично. Отада, сваког се пролећа обнављају ове приредбе у Новом Саду, са стално лепим успесима, и данас већ имају широку популарност. Утицај новосадског Сајма приплодне стоке на подизање нашег сточарства далеко прелази оквир нашег града и среза, домаша Бачку, Срем, Банат, и допире и преко граница Дунавске бановине. На томе пространом делу наше Краљевине врши се обнова нашег сточарства на тај начин, што се хиљадама првокласних приплодних грла, већном говеда и свиња, изложених на новосадском Сајму, купују и одатле одводе у стотине општина и хиљаде газдинства тих крајева наше државе, да се онде благоворно употребе у приплодне сврхе.

Обнова нашег сточарства добављањем великог броја домаће приплодне стоке у наша газдинства је, дакле, висока заслуга новосадског Сајма, и она претставља највећу његову важност. Но истовремено овај Сајам пружа и друге обилате користи. Да их овде само некоје споменемо.

На сајмовима се пружа најбоља прилика да наш сточар лако и добро уновчи свој производ. А знамо сви шта то значи данас, кад се на селу не може ни за који производ постићи ваљана цена, чак често сељак уопће не може ништа да прода. Велике погодности пружају се на Сајму и купцу,

који овде лако нађе што треба, јер је избор велик, а квалитет ваљан, чак и одличан. Даља је видна корист што се на Сајму стиче маса сточара-пољопривредника, којима се овде пружа, уз мален новчани издатак, јединствена прилика да види и чује оно што га највише занима, да се поучи, да дође до нових сазнања и туђих искустава о одгајивању стоке, па да то касније у своме газдинству примени и искористи.

Треба нарочито истаћи да Кр. Банска управа са пуним разумевањем и готовошћу потпомаже корисни рад Сајма, и врло спретно утиче на одржавање добрих цена, додавајући извесне своте при куповању приплодних грла; на тај начин

продавац добија за свој одгој повољнију цену а купац долази до ваљаног приплодног грла јефтиније, — разлуку надокнађује Банска управа као помоћ нашем сељаку сточару.

Пети Сајам и изложба приплодне стоке унеће, као и досада, много живости у наш град, што има и својих других добрих страна, и добро долази нашим привредницима, трговцима и занатлијама, који од стицања већег броја стравца у наш град имају обично лепе користи. И из тога се разлога, дакле, ова корисна приредба може само поздравити, и пожелети јој трајна подршка и све бољи процват у будућности.

Др Емил Поповић-Пеција

Изјава Бана Г. Милојка Васовића о V. Међународној изложби у Новом Саду

Г. Бан Дунавске бановине, који данас отвара V Међународну Изложбу и Сајам стоке у Новом Саду, био је љубазан да за наш лист да ову изјаву:

Бан госп. Милојко Васовић

V Изложба и Сајам приплодне стоке у Новом Саду, која се отвара данас у суботу, где ће моћи не само стручњаци пољопривредници, него и сви они који се интересују за рад и унапређење нашег сточарства, видети да се наше сточарство развија и да је већ сада после петогодишњег напорног рада и поред постојеће кризе, на завидној висини. Тај напредак у сточарству има се у првом реду приписати у заслугу наших вредних пољопривредника сточара, који су не жалећи ни труда ни материјалних жртава прегли, да унапређују своје сточарство унапређују своје газдинство а тиме и нашу земалску пољопривреду. За напредак у сточарству игра врло велику улогу и приређивање Изложби и Сајмова приплодне стоке, јер је то уједно и натецање не само појединих пољопривредника, него и појединих задружних организација међу њиховим члановима, а уједно и међу члановима једне организације.

Када један непристрани стручњак упореди квалитет изложених приплодњака који су били изложени на првој Изложби у Сајму у пролеће 1931 године,

запазиће једну огромну разлику на боље између изложеног материјала те године и оне, која је одржана у пролеће 1934 године. Дакле у погледу квалитета направљен је један велики корак унапред за последње четири године. Када се узме у обзир и то, да се за ове изложбе одабирају најбоље одгајени приплодњаци, онда се може с правом казати, да је то уједно и смотра сточарства Дунавске бановине.

Госп. Павле Поповић-Пеција
претседник изложбе

Приређивање изложби и сајмова у Новом Саду започето је онда, када је привредна криза захватила најјаче наше пољопривреднике, а под истим приликама се и даље одржава, а код свега тога је видан и велик напредак, онда се морамо да дивимо нашим вредним и ваљаним одгајивачима на њиховој непоколебљивости и устрајности у раду око унапређења сточарства а уједно с тим и напретку државе.

Министарство пољопривреде и банска управа Дунавске бановине увиђајући напоре произвођача и приређивача ових изложби увек их је потпомагала не само морално него и материјално, а то и једни и други у пуној мери заслужују. Материјална помоћ се састојала у томе, да је Министарство пољопривреде дало на име помоћ за откуп приплодњака за протекле 4 године у суми од 938 700 динара, а Бан-

ска управа у суми од 2,562.000 динара. Када се овим сумама додаду предвиђене помоћи за откуп приплодњака на овогодишњем Сајму и Изложби, онда је у свему дато од стране Министарства пољопривреде један милион 188 000 динара, а од Банске управе 3,155.000 дин. На досадашњим Изложбама и Сајмовима у Новом Саду откупљено је 2,647 комада приплодњака за суму од 8,222.515 дин, према томе излази да су држава и бановина помогли набавку приплодњака са нешто преко 40%, а остатак су дали купци т. ј. задруге, удружења, општине, заједнице и др.

Да би задруге, удружења и др. који ће куповати приплодњаке, добили првокласну стоку, то сам одредио комисијама које ће вршити откуп за наведене организације, да се у првом реду имају откупљивати првокласни приплодњаци, како би се на тај начин квалитет народног сточарства што брже још боље унапредило.

И у погледу уређења простора, на којима се одржавају ове изложбе и сајмови, издао сам наређења, да се то питање проучи и када се нађу за то потребна средства, решиће се, јер је и оно један од јакних фактора за успех изложбе, а помоћи које се у ту сврху дају, рационалније ће се моћи употребити, завршио је Бан г. Милојко Васовић.

ЧУВАЈМО НАШЕ МОРЕ

Омладински одбор Јадранске Страже у Новом Саду.

Иницијативом госп. Павла Ј. Ивђића секретара месног одбора „Јадранске Страже“ у Новом Саду јавио се покрет да се новосадска омладина окупи око „Јадранске Страже“ и да на тај начин потпомаже ширење идеологије и рад на повећању чланства. Овај покрет је уродио плодом и у недељу 7 о. м. одржана је скупштина омладинског одбора на којој је председавао г. Ивђић. Одговарајући скупштини госп. Ивђић је упознао присутне са циљевима „Јадранске Страже“ и истакао потребу за оснивањем омладинских секција. Први циљ ове секције треба да буде узајамна трпеливост и настојање да сваки исправан грађанин без обзира на веру и народност треба да буде члан „Јадранске Страже“ јер је Јадранско море свију нас и само га заједничким радом и силама можемо одржати. У своме говору госп. Ивђић је споменуо и марсељску трагедију и предложио минут ћутања што су присутни прихватили и на тај начин одали пошту Блаженопочившем Краљу Витезу. На крају је изабрана управа међу омладинцима. Нова управа је озбиљно схватила своју дужност и са највећом вољом отпочела рад која треба да уроди плодом.

У управу су ушли, претседник: Адам Хофман полицијски чиновник, потпретседник: Владимир Вељковић студент права, секретар: Каст Јосиф студент права и Крешталица Алекса приватни чиновник, благајник: Душан Попић ст. фармације и Добра Златанов учитељица.

Сточарство

Припрема стоке за пашу

Пре него ли ћемо нашу стоку пустити на пашу морамо ју на то добро приправити. Најбоље су стоку приправили они сточари који ју зими нису држали у одвећ топлим стајама те им омогућили дневни испуст. Што је стока млађа то чешће јој је потребна кретња на свежем зраку а боравак у стаји ваља уредити тако да се што више умањи разлика између стајске и вањске температуре. — За млађу стоку је најбоље, ако је након јесенске паше сместимо у затворену шупу у којој температура не треба бити виша од 10° Ц. Природа заштићује стоку тиме, што она у јесен добива густу длаку па јој та, као изврсна природна заштита, у средње темперираним стајама остаје све до пролећа пригодном изласка на пашу. Ни хладнији пролећни дани такој стоци неће на паши нашкодити. — Не ваља стоку, како то неки раде, пре пуштања на пролетњу пашу, шишати, јер ће баш ружна кудрава зимска длака стоку заштитити прехладе и непожељних катара у доба пролетње паше кад често знаде наступити лоше време. Телад и стока, која се зими много кретала по испустима и коју смо отхранили у не претоплој стаји много боље и сигурније напредује на паши те нема бојазни да ће у тежини назадовати. Једним опсежним покусом утврђено је да је таква телад напредовала за 50 посто боље од оне, која је за време зимске исхране била одвише размажена.

Пре испуста на пролетњу пашу ваља стоку приправити и у погледу хране. Прелаз са сухе зимске хране на свежу зелену крму мора бити постепен и трајати бар 2—3 недеље. Окопавине и силажа изврсна су сретства за такав прелаз. Добро је такође да стоку испрва пуштамо на кратак час на оближњу пашу па сваки дан боравак нешто продужимо, а уз то и за време стајске исхране снизујемо оброк сухе, а повисујемо оброк свеже зелене крме или сираже.

Тако ћемо стоку најбоље и без икаквих штета приучити на зелену храну.

Стока не сме на пашу доћи утовљена. Обично таква стока изгуби на тежини, често 50 и више килограма, и треба дуго времена, док се опет опорави. То је врло неразумно и значи расипати скупу храну. Животиње морају, дакле, под конач зиме бити у такв. пашњачкој кондицији (исхраном стању) т. ј. не премршаве али нити одвише утовљене.

Стоци ваља пре испуста обрезасти папке и уопће под конач зиме посветити већу пажњу нези папака.

Прегледај стоку да ли има угрке на леђима те их, ако су личинке сазреле, опрезно истисни, похватај и спали, да се не би укопале у земљу и касније из њих опет развиле мухе говеђег штрка. Те мухе лети врло узнемирују на паши стоку, снесу на њој ситна лепива јајашца, из којих се, кад их говече полиже, развију ситне личинке, а из ових

угрци. Излаз угрка можемо пожурити, ако хрбат и бочине зараженог говечета покријемо крпама које смо пре тога ставили у густу растопину кухињске соли.

Уши ћемо утаманити, ако заражена места острижемо и натаремо текућим уљем или смесом од 85 делова масти и 15 делова креолина. И смеса свињске масти и петролеја је добро средство против ушију. Поступак се након пар дана понавља па ћемо накнадним мазањем са топлим сирћетом лако уништити последњу гамад.

Разуман сточар ће пре испуста на пашу младу стоку потерати на вагу и то учинити и у јесен након повратка са паше и тако утврдити прираст за време испаше.

Ако тако поступимо, неће нам стока оболети на проливу, прехладама и другим болестима па ћемо од ње имати праву корист.

Најважније о цељењу и имунизацији стоке

Сваки напредан сточар знаде, да оболелу стоку можемо излечити, ако ју правовремено цеппимо са цеппивом, а да заштитним цеппењем можемо здраву стоку очувати од оболења. Ми према томе имадемо две врсте цеппива: за лечење стоке и за заштиту стоке. Многима није јасно, што се заправо догађа у животињском телу, ако у њ уштрцамо цеппиво, и зашто она након цеппења постаје отпорна против разних заразних болести? Услед непознавања тих ствари многи су сточари још врло неповерљиви па цеппење сматрају непотребним послом, који не доноси никакве користи а к томе још стаје и новаца. Биће стога добро да о том рекнемо неколико речи.

Кад се стока зарази којом заразном болести и оболу, узроковале су то оболење ситне заразне клице или бактерије (бацили). Те бактерије или бацили, чим уђу у животињско (или људско) тело, почну се у њему размнажати и излучивати отрове или токсине, који постепено затрују тело, да га коначно сасвим униште. Срећом се али у сваком зараженом телу (особито слезени, коштаном сржи, мезговним и другим жлездама и т. д.) стварају одмах и протуотрови или антитоксини (антигени), којима је сврха, да нападнуто тело обране од опасних бактерија и њихових отрова. Те протуотрове ствара жива животињска станица разних органа па их онда пушта у крв, која их разноси по читавом телу, да у њему поведу борбу са бактеријама и њиховим отровима. Ако је животињско тело довољно отпорно, па је могло произвести довољну количину тих протуотрова или антитоксина, ови ће надладати и победити непријатеља, животиња ће оздравити. У противном случају животиња ће угинути. И код човека је исто тако.

За човека и животињу, који су преболели једну такву заразну болест, знамо, да су постали отпорни против поновног оболења на истој заразној болести. Ми велимо да су постали имуни

против поновне заразе. Зашто? Једноставно зато, јер је тело у тешкој борби са заразним клицама у себи сачувало добар део, једну резерву тих протуотрова, који чекају спремни, да поновни нападај са стране ново придонелих заразних клица (код поновне заразе) опет успешно сузбијају.

— Сад ће бити борба лакта, јер ће у телу спремљени протуотрови заковити непријатеља пре него ли се овај у телу размножи, пре него ли он ојача. Ми ту борбу често нећемо ни приметити, т. ј. животиња неће показивати никаквих знакова оболења. Та стечена отпорност животиња, тај имунитет није једнакотрајан код свих оболења. Код неких болести траје краће, код неких опет дуже време, код неких чак и кроз читав живот.

Такве животиње постигле су активни имунитет, јер се је њихово тело услед заразе природним путем само имунизирало, т. ј. само је у себи нагомилало довољну количину одбранбених твари. Тај активни имунитет можемо ми у животињи произвести и на уметни начин, ако јој у тело уштрцамо, уцепимо праве живе или ослабљене бактерије или отровне или убијене заразне клице, или напакон екстракте и филtrate текућих бактеријских култура. И код овакових поступака ће заражено тело реагирати и стварати протуотрове у циљу одбране. Обично прође 8 и више дана, док тело у борби са непријатељем произведе довољну количину тих против отрова или антитоксина, но зато је код активног имунитета и заштита добра те траје размерно дуго. Код уметног изазивања оболења, т. ј. уметне заразе клицама употребљавају се обично ослабљене клице којима тело сигурније одолева, него ли ако га заразимо жестоким, јако отровним заразним клицама.

Постоји међутим и пасивни имунитет. То је онда, ако животињи уштрцамо крвну сирутку од оних животиња које су односну болест већ преболеле. Та крвна сирутка или серум није ништа друго него она жућкасто црвенкаста текућина, која се у згрушаној крви одваја од згуснутог дела крви. У таквом серуму који се добива на разне начине, нема заразних клица, али има у њему антитоксина, који цеппену животињу заштићују од заразних клица у случају заразе. Код овог пасивног имунитета је заштита краткотрајна и траје 3—4 недеље, што зависи у том од какве животиње потиче уштрцани серум. Ако наиме серум потиче од животиње исте крви (хомологни серум), биће деловање нешто дуже, ако пак потиче од друге врсте животиње, биће деловање краће.

Са серумом се цеппи онда, ако се у стаду појави заразна болест па желимо спречити оболење осталих, на око још здравих грла, која су али већином већ оужена. Ако се у таквим грлама заразне клице још нису довољно осиле, достајати ће протуотрови, који се налазе у уштрцаном серуму, да те заразне клице још за времена поубију и тако заражене животиње очувају од оболења. Цеппи се у вене (крвне жиле), мишице или под кожу. Сера делују дакле обично као кратко-

трајна заштита против једне ста новите болести (универзална сера) или се пак израђују сера, која делују против двих (бивалентна с.) или више болести (поливалентна с.). Бивалентни серум је на пр. онај, којим се цеппе свиње у сврху заштите од врбанца и свињске куге.

За активну имунизацију, о којој смо најпре говорили, употребљавају се следећа цеппива:

1) Потпуно снажне (вирулентне) заразне клице (бактерије, бацили), као што је на пр. Вангов бацил, који узрокује кужно побацивање говеда.

2) Заразне клице, које су ослабљене или промењене помоћу угријавања, сушења, помоћу кемикалија и др. као на пр. бацили туберкулозе (Calmette), бедренични, врбанчеви, против бесноће и др.

3) Заразне клице (или отрови) који су помоћу кемијских средстава или високе тоpline убијене, смрвљене, као на пр. узрочници пролива код телаци, узрочници ждремади, паратифуса код свиња итд.

4) Извадци или филтрати истиснутих органских сокова како се употребљавају на пр. код говеђег абортуса.

За сва ова цеппива употребљава се данас стручни израз вакцина, који потиче од речи vacca — крава од које се добива вакцина (цеппиво) против оспца. Заправо тај израз није исправан, јер се цеппива добијају и од других врста животиња (коња, магарца, говеда, оваца и др.), а и иначе се под вакцинном разумева заправо само оно цеппиво, које садржи живе, али ослабљене или промењене заразне клице са трајно једнаким својствима.

Горе побројена цеппива добијају се из органа и крви оболелих животиња или путем уметног узгајања чистих култура. И та цеппива могу садржати једну или више врсти заразних клица. Израђују се обично у текућем стању, али и у крутом облику. Цеппе се обично под кожу (субкутано), но у новије доба се са цеппивом такође натаре кожа, која се пре тога лако изгребе (Böhme, Besredka).

Активно и пасивно имунизирање се може и спојити, т. ј. животиње цеппити истодобно и серумом и вакцином (заразним културама, клицама) што се онда зове серовакцинација или симултано цеппење. На тај начин почео је први цеппити немачки ученак Лоренц у Дармштату деведесетих година прошлог столећа против врбанца. Данас се употребљава још и против бедренице, говеђе и свињске куге, плућне пошасте и слинавке и шапа. Код симултаног цеппења треба да делотворне заразне клице цеппива (вирус) изазову у телу цеппене животиње оболење т. ј. стварање протуотрова, а тиме што дуготрајнији имунитет. Серум на против, с којим се цеппи најпре, треба да тело очува од прејаке реакције, преснажног деловања вируса. Серум дакле заштићује тело тако дуго, док се у њему води борба између уштрцаних заразних клица (вируса) и протуотрова, које тело излучује у сврху одбране. Вирус је увек удешен тако, да може изазвати болест, али у много блажем об-

лику, него ли код обичне заразе, тако да живот животиње није у опасности. Борба траје око 4 до 14 и више дана, већ према врсти цепива. Код симултаног цепљења здравих свиња против свињске куге делује заштита најмање кроз 8 месеци, код цепљења само са серумом 3—4 недеље! Препоруча се, дакле, цепити симултано, а са серумом само онда, ако нема прилике да се цепа симултано (на пр. пригодом изненадних транспортних сајмова, изложби).

Ивирус т. ј. делотворне заразне клице се добивају из крви оболелих животиња или уметним путем узгајањем бактерија, како је већ споменуто. Ако се сукрвица (серум) оболелих животиња не филтрира, т. ј. из ње не излуче активне клице, има у њој, осим протозоота, створених у сврху одбране, још и живих клица које могу у животињи произвести оболење.

Сваки сточар треба да о резултатима науке, о којима је овде само укратко и непотпуно најважније изнесено, води рачуна и да се брине за здравље своје стоке. В.

Узгој прасади

Често се чује како се неки сељаци тууже да немају среће у свињогојству. Особито се много тууже на слаб развитак прасади, од којих много и угине. — Ако се поближе испитају увети, под којима такви сељаци држе своје свиње, обично се може утврдити да неуспеху у свињогојству нису криве свиње, него прилике, у којима оне живе. У томе придолази још и неразуман поступак код узгоја па није ни чудо, што таква господар нема среће.

Срећа у свињогојству зависи, да споменемо само најважније, о следећим стварима:

1) Свињац мора бити сув, топао и довољно зрачан. Бетонски свињци са зидовима и коцевима из бетона су гроб свиња.

2) Свињац треба да има испусте у које ваља старија и млађа грла што чешће пуштати.

3) Свињац треба да је увек чист, круте и текуће изметине ваља најкраћим путем извести из свињца.

4) Код набаве свиња ваља будно пазити, да набављена грла буду здрава и да не унесу заразу у наш свињца.

5) Храна и њега свиња изискују нарочито знање, без којег доиста не може бити среће у свињогојству.

Овде ћемо изнети неке ствари које се тичу узгоја прасади. Том приликом ћемо одмах упозорити на некоје ствари, које ваља уважити, ако желимо да нам се поврати срећа а с овом и корист од узгоја свиња.

14 дана прије прасења сместићемо крмачу у коцац од бар 5 м² површине и добро јој настрти кратко резаном сламом. Ако је под из бетона, онда ћемо на њ положити даске, да лежиште не буде прехладно. Много је бољи и здравији под од обичне цигле, поврх које долази напор. Свињац не сме бити зидовима посве затворен, него између балвана (дасака) мора бити простора, тако да зрак са свих страна има приступа све до лежишта. Свињац са бетонским зидовима је највећа бесмислица, која кошта новаца

а уједно је гроб сваког младог легла. Ево зашто. Легни у свињцу на трбух па ћеш одмах осетити да је најлошији зрак одмах изнад пода. Док друге животиње услед виших ногу ипак не морају стално удисати најлошији зрак у стаји, осуђени су свињи на то, да трајно удишу најгори зрак, пун издисане угљичне киселине. Ако ми сад свињац са свих страна затворимо, нема измене зрака у њему те се тежи издисани зрак све више нагомилава. Најгоре је, ако свињац затворимо бетоном. Жељезо и цемент су добри водичи топлоте, одузимају много топлоте животиња, нису пропустљиви за пливне и зрак, а услед хладноће се на њима зими хватају капље воде и падају на под. Хладноћа и влага краљују у бетонским стајама.

Дакле, затворимо свињац тако, да зрак узмогне између дасака струјају са свих страна и тако потиснути лоши поварени зрак.

Често прање свињца водом не ваља. — Држи га чисто и нећеш га требати прати. Прањем или испирањем водом постићи ћемо то, да не у свињцу бити увек непотребне влаге, а влага је најопаснија за свиње. — И одводни канали морају бити увек празни и чисти, — иначе се нећемо решити кашља, пролива и других болести.

Што чешће ваља посипати кречни прах, који добро упија влагу, а делује као изврсно раскужно средство.

3 дана пред прасење не дајмо крмачи никакве сирове хране, него само нешто кречке хране у пол оброка. Тик пред прасењем не дајмо крмачи ништа, т. ј. последњи оброк изоставимо, јер пуна црева притискују на порођајне путеве и отежавају прасење. — Криво је дакле, ако неки сточари крмачу пред прасење обилно хране са сврхом, да оне ојачају и лакше опрасе.

И након прасења не добива крмача обичајни оброк. Пре прасења је притисак материце на околицне органе врло јак па су ти органи потиснути из свог нормалног положаја. Након прасења враћају се ти органи услед престанка притиска опет напред у стари положај. Ако су црева крмаче пуна, не збива се то безболно за крмачу, која услед тога трпи и не мари за прасад.

Пре прасења ваља контролирати изметине крмаче, јер се догађа да се крмача затвори. Помоћи ћемо сурутком или киселим млеком те издашном кречњом животиње.

Након прасења добива крмача кроз два дана напој од мекиња и то први дан 1 кг. други дан 2 кг. а трећи дан к томе још 2 кг. зобне прекрупце. Млада прасад ће се добро развијати само онда, ако ју добро хранимо. Крмача са 8 прасади мора дневно произвести око 800—1200 грама у облику прираста код прасади, ако узмемо да дневни прираст једног прасета износи 100—150 грама. За тај прираст треба крмача беланчевине и рудних хранљивих твари, и то много више него ли на пр. товљенац, који дневно прибира између 400—600 грама.

Трећи дан даћемо крмачи зобну и јечмену прекрупцу уз четврт кг. мекиња, до засићења и то у облику густе каше. Где је могуће

ваља крмачи дати обраног млека или сурутке, што повољно делује на излучивање млека. Ваља знати да добра крмача даје дневно просечно око 4—4 и по литре млека и да литра свињског млека даје око 350 грама прираста код младих прасица.

Добра смеша за крмаче у време сисања прасица је следећа: 30 посто јечмене, 40 посто зобне прекрупце и 30 посто пшеничних мекиња. Још је боље, ако уз 10 посто мекиња дајемо 20 посто риблиг брашна бар само у прво доба развита прасица. — За свако прасе добива крмача пола кг. ове смесе. 4—5 кг. сировог кромпира или репе такође повољно делује на излучивање млека. Добра крмача неће првих 8 недеља изгубити више од 10 кг. на тежини.

Прасицима ваља одмах први дан након прасења клештима повадити оштре секутиће, којима прасици узнемирују крмаче, што доводи до непотребних губитака. Ако крмача напада прасице, ваља прасице натрљати шпиритом, а крмачи у ухо улити 50 грама клорала или 2 грама опијума растопљеног у 15 грама камфоровог шпирита. То се према потреби поновити након 12 сати. — Коштано брашно и свежа зелена крма такође су добра средства у том случају. — Крмачу ваља хранити 3—4 пута на дан.

Прасици, који су остали без крмаче, можемо отхранити и уметно па следећи начин:

1. недеља: Свако пола сата или сат укупно литру крављег млека, које ваља укувати са литром воде и 60 грама зобног брашна.

2. недеља: 1 и по литре од те смесе којој се дода још 10 грама свињске масти и 5 грама креча, нешто пиринча.

3. недеља: Свака 2—3 сата 2 литре млека укуваног у 2 литре воде, 60 грама зобног брашна, 20 грама свињске масти и 5 грама креча, нешто мало пиринча.

4. недеља: Постепени прелаз к обичном млеку коме додамо зобно брашно.

5. недеље можемо дати осим млека и зобног брашна и нешто суве прекрупљене зоби и јечма.

Преко 6 недеља стари прасици добијају само обрано млеко и 1—2 шаке јечмене прекрупце или пшеничних мекиња. П.

Припослано*)

Господину

Душану Чампрагу

уреднику листа „Нови Сад“

Нови Сад

Као редовног члана и члана управног одбора Удружења југословенских пензионера у Новом Саду искључен сам само зато, што сам критиковао рад Управе. Због овог искључења упутио сам жалбу главној скупштини, но како моја жалба није прочитана на истој, то Вас учтиво молим, да је пустите у Ваш цењени лист.

„Удружењу Југословенских пензионера у Новом Саду.“

Славна скупштина!
Управни одбор у седници од 30 IV о. г. искључио ме је из удружења на основу 11 чл. Правила, и наводи разлоге, да сам

*) За ствари под овом рубриком уредништво не одговара.

ја против удружења радио, намерно и тешко увредио удружење, да сам растурио скупштину од 24 IV о. г., да сам рушио углед одбора, напао част удружења, и да се због мене многи пензионери нису хтели уписати.

Ово је тешка оптужба, али кроз и кроз неистинита, што свима мора бити познато.

Против тог незаконитог поступка, ја сам се жалио Кр. банској управи, а иста је ту жалбу упутила на надлежност Управи полиције, која је под бр. 22102/34 решила, да се ја у тој ствари обратим скупштини, што ја овим и чиним.

Изјављујем да ниједан разлог одбора није истинит. Напротив, ја сам сваком приликом радио за удружење, одвраћао чланове, који су хтели иступити, и упућивао, да се унишу они, који су хтели — и нису хтели. О томе имам сведоке.

Истина је, ја сам критиковао рад одбора, управо нисам ни критиковао, него само предлагао штедњу, а за то ми је дао повода сам одбор. Ја сматрам, да као члан имам права критиковати, а не само плаћати и ћутати. Ако би скупштина овај поступак одбора усвојила, одбор би на основу тог 11 члана могао искључити кога год хоће и рећи му: „ти по чл. 11 ниси агитовао за удружење, и искључујеш се“. Тај 11 члан то је буздован у руди одбора, којим може искључити свакога, ко се усуди критиковати рад одбора.

Скупштини је познато, да је председник г. Мита Ђорђевић обећао да ће сви радити две године бадава, док удружење не ојача, а већ после 6 месеци ниште плату за чиновнике. Чим се почело говорити о плати у Одбору су настали спорови. Председник нуди благајника господина Петра Окановића да захвали; члан одбора г. Шилић нуди се и усмено и писмено да буде бадава благајник неко време, а не каже које време, а сада је и заиста и постао благајник, што се противи правилима; благајник због тога захваљује, а још и због тога што се секретар меша у његове рачуне због чега он има штете, фали му новаца и т. д. То је све на скупштини рекао и сам г. Окановић и на то му се председник још у скупштини извинио. Ја сам после тога све то Одбору замерио, био сам против давања плате и препоручио одбору миран рад, а осудио свађу, која је настала чим се о плати почело говорити, јер кад правила од чланова траже да буду мирни људи то још више важи за Одбор. То сам ја рекао и ништа више. Када је Одбор довео из Сомбора предавача г. Луцкарса, рекао сам да нам није било потребно избацити око 600—700 динара, и питао сам зар се нико од нас не би нашао да одржи предавање, ако је баш потребно одржи бадава? да смо тај новац поделили нашим сиротим чланицама са 200—300 динара пензије које жалост у зиму купују дрва 15 кила, боље би учинили, јер би се онда прочули као прави другови као што Правила кажу и налажу да потпомажу чланове који су у беди и невољи и онда би се више чланова уписало. Ништа више нисам рекао. Но пошто се г. секретар Руд Би-

шоф за време мога говора стално смејао, рекао сам још да он најмање треба да се смеје, јер он осим тих 60 динара издатака иште од благајника још и за ручак, јер ће г. предавач бити његов гост. Кад ми предавача плаћамо 180 динара шта имамо да плаћамо још секретару за ручак. Мој говор није био за смејање, али овакав поступак секретара је за жаљење и осуду. То је ето све што сам ја рекао и ништа више. И ја питам све поштене људе, да ли је Одбор имао права да ме због тога искључи? Није, него Одбор не трпи никакве критике. Ми смо у правној држави, ја сам плаћао годину дана уредно чланарину и смртне случајеве, док један члан одбора није плаћао 10 месеци; члан сам удружења, прошлост и садашњост ми је чиста, ја имам права да критикујем, да препоручујем штедњу да се чланарина не би повисила.

Овде кажем оно што сам и на скупштини рекао, а да ја заиста нисам против удружења радио, доказ је то што нисам хтео рећи оно што се о одбору јавно говорило и осуђује. Нисам хтео то спомињати да то не смета Удружењу, но како се и поред мога ћутања према мени тако неправично и незаконито поступа како ми се каља мој поштен образ, како ме одбор тим искључењем морално убија — то, што онда нисам хтео говорити сада хоћу да кажем: 1. Секретарова кћи банска чиновница откуцала је на машини 6 ком. кратких позивница. Рад од 5 минута. Претседник у одбору предлаже 50 дин. награде; и то је много, а један члан одбора прекрстио је ноге метнуо руке на трбух па вели: Е кад је г-ђица нека буде 200 динара и било је једногласно тако. Ово значи просио презирање наших старих чланова, старих госпођа и бацање нашег новца, и тај поступак одбора и још других навео ме је да препоручим штедњу. Питам ја поново све поштене људе дали они тај поступак одобравају? И кад је једном одбору бивши благајник г. Окановић рекао, да се о Божићу да поклоне сиротим члановима онда је садашњи благајник г. Шилић рекао, да не треба на то чланове учити — навикавати — и одбор је тако једногласно решио. Дакле о Божићу с поклонима сиротима немо једногласно штетити, а кад је у питању награда г-ђици одмах једногласно кавалерски давати. Ово је за осуду. Ако ово није истина ту је записник а ту је и бив. г. Окановић.

2. Секретар је носио кући благајников дневник и у њега својом руком уводио нека издавања од новца, што је он од чланова прикупио, и ако имамо инкасанта. Неке признанице је благајнику два пута обрачунавао. Благајнику је фалило новаца, и због тога је поднео писмену оставку и то скупштини упућену, и у оставци рекао да ће на скупштини казати све разлоге о оставци. На то му је претседник рекао да то не чини, да остане благајник до краја године „да се не срамотимо“ и за то није хтео сазвати ванредну скупштину да се бира благајник, него је одбор то право себи узео и поставио г. Шилића члана одбора, што се противи правилима.

Истина одбор каже привремено, али та привременост траје годину дана. После тога рачуни су поново прегледавани неколико дана, и секретар је благајнику морао вратити неколико стотина динара. Одбор у своме решењу и допису упућеном мени каже да нема у рачунима никакве неправилности, јер је надзорни одбор рачуне прегледао. А ја питам? Шта онда значи враћање неколико стотина динара благајнику? Ако и ово није истина ту је и записник, ако није вођен ту је и бив. благајник. Но могло би се овде много што шта навађати шта се све говори на пример да су неки добили мање дрва и рђава дрва г. г. Илија Гавриловић, Петар Окановић, Јован Николић и др. и да су претседник и секретар оставили благајника отишли и сами купили код трговца Пацика, и то скупље него што су други трговци купили. Ако ово није истина ту је бив. благајник, ја пак на то не кажем ништа јер дрва нисам куповао; даље Тоша Чампраг, бив. инкасанта говори да га је претседник изиграо, он каже (преварио) и да није добио плату и да због тога није члан и т. д.

Ако је од свега тога и половина истога истина, доста је и онда не рушим ја углед удружења, него сам Одбор а у првом реду претседник и секретар. Ја пак поред таквог рада одбора нисам ни требао препоручивати штедњу ни критиковати него управо протестовати. После овог Одбор ће и опет рећи: „Ето и сад овим писањем ради против Удружења“, а ја кажем ништа против Удружења него против одбора. Мени је не само морална него и материјална нанешена штета. Пропао ми је мој уплаћени новац, и жао ми је што Одбор мојим парам награђује и троши на непотребне предаваче и споменуто г-цу која има своју плату и која сигурно у зиму не купује 15 кг. дрва као неке наше сироте чланице.

Нико не може бити осуђен док се не саслуша; ја сматрам себе за члана све докле, док се ова ствар коначно не сврши; као члан Удружења ја ћу с правом доћи на скупштину и после оптужбе и моје одбране мирно ћу чекати одлуку скупштине. Ни по коју цену нећу дозволити да ћутећи одобравам, да ме Одбор морално убија, а поступак Одбора то значи.

Нити се осећам кривим нити се чега имам да стидим, нити пак плашим. Ако је Одбор на правом путу нека не смета моме присуству на скупштини а ја сам уверен да ће то пробати, иако Одбор то постигне то значи да Одбор није на правом путу и да има нечега да се стиди и плаши.“

Црнојачки

ТРГОВАЧКО Д. Д.

**ПЕТРОВГРАД
(ВЕЛ. БЕЧКЕРЕК)**

**ГРАЂЕВИНСКА
ДРВА, ДАСКЕ
И ОГРЕВНИ
МАТЕРИЈАЛ**

ТЕЛЕФОН 56

Свет. Д. Миловановић:

По равном Банату

Београд, 1935 год. стр 136—80

Познати наш писац, школски и јавни радник, г. Светомир Д. Миловановић, школски надзорник Среза ковачичког, у Банату, неуморно, предано, савесно и активно ради на свима пољима рада, подижући наш народ на виши ступањ просветно-културног нивоа и развијајући му националну свест на темељу његовог духа и урођених способности. Он свестрано студира стварност која нас окружује и у којој живимо. У стопу прати рад, покрет, живот народни.

Пре две и по године дошао је у Банат, заволео га и сродно с њим. Непрегледна поља његова,

Г. Свет. Д. Миловановић

градови и села инспирисали су га те је написао и књигу о њему под насловом: „По равном Банату“. Г. Миловановић као да се у Банату родио. Овако, као некада син Баната, Ђура Јакшић, који је са заносом писао о свом крају, и г. Миловановић, чини се, још заносније, са пуно љубави, продубљивања, одушевљења и топлине кроз читаву књигу опевао је Банат у прози. Свака реченица, сваки детаљ звонко одјекује и проноси славу Баната кроз ову књигу. То се речима не да описати, схватити и разумети док се књига не узме у руке, прегледа, прелиста и прочита. А тада пред очима пукне још већи видик читаоцима од равнот и пространог Баната.

Труд и време нису се жалити. Писац је желео да оживотвори „благословену земљу банатску“, југословенски Мисир, да створи једно дело о Банату, нашој богатој ризници. И остварио је идеју на коју је дошао чим је ступио на тле Баната, са успехом, разумљиво. А Банат је пун духа и живота, само га треба упознати, заволет и осетити. Г. Миловановић, на супрот онима који мисле да је Банат само једна досадна и монотона равница, о којој се не може и нема шта да пише, нашао материјал, све то разумео, схватио, заволео и осетио да га треба изложити у правој боји. То осећање љубави према Банату покренуло га снажно напред као какав огроман мотор и створио је једно дело о Банату заслужно сваке хвале и пажње. На веома популаран начин приказан је Банат у слици и речи. Казивање је писац илустровано поткрепио и верније

показао и потврдио оно што је у дивном стилу, сажето и популарно изнето у књизи.

И заиста, Банат је прекрасна земља. И живот у њему. Немирно у својој прошлости, народ у Банату се нагло развијао и подизао, док није дошао до завидног културно-просветног развића, нарочито развића привредног у опште, а пољопривредног на посе. А нико се, за живо чудо, није заинтересовао нити до данас удубио у живот Баната и његовог вредног ратара, земљорадника и грађанина. Нико се чак није заинтересовао за његову прошлост, која није једноставна, као што се мисли. Овај прилог г. Свет. Д. Миловановића је добро дошао. Баш у срећан час. Ово у толико пре што је о Банату веома мало писано, не бар онако и онолико као писац књиге: „По равном Банату“. Ова књига представља изврсну грађу за историју Баната и изврстан докуменат овог нашег дивног краја.

Писац књиге, Миловановић, као да је раздрмао и оживео речима, писаним у заносу, и дивним сликама, та пространа равна поља, по којима се многобројна села, градови, колибе у торњеви беле, која на први поглед изгледају монотона и једнолика. У књизи је описана прошлост Баната, његов пејзаж, његови актуалитети и обухваћен скоро сав живот, покрет, емоција народа ове наше напредне покрајине. У књизи „По равном Банату“ све је дошло до изражаја. Изнето је популарно и занимљиво све што се дешава на пољанама и по селима банатским, на њиви, ливади, крај река, језера и канала, у рити. Описана је и берба кукуруза, лов, прошлост, садашњост.... Дакле, у свима нијансама је приказан живот Баната кроз ову књигу, речима и сликама. Писац је нарочито водио рачуна о томе да писање буде различито у погледу излагања материјала, грађе и историје појединих места Среза ковачичког, где је књига у главном, и стварана, како би се избегао онај уобичајен шаблон, који би и овде дошао неминовно да није било веште руке и ока пишевог који је све то умео да уочи, схвати, разуме распореди и напише. Насловима и поднасловима, писац је успео да књигу „По равном Банату“ напише тако популарно да је читалац неће оставити док је не прочита — од корице до корице, његова пажња је непрекидно напрегнута и он иде све даље и даље, док не дође крај. Тако се добила једна веома лепа заокружена целина о Банату, онако како он то и заслужује у пуном смислу речи.

Књигу г. Свет. Д. Миловановића „По равном Банату“ срдечно и топло препоручујемо. Без ње не треба да буде ни једна кућа југословенска, нарочито војвођанска, јер је Банат био у тесној вези са Војводином и Војном крајином.

Цена књизи је 30 динара. Може се добати по свима већим књижарама у Београду, Новом Саду, Петровграду, Панчеву и код писца: Ковачица — Банат. Рeља Гавриловић.

**БАНАТСКА
ТВОРНИЦА
СИРЋЕТА
ПЕТРОВГРАД**

Највећа индустрија
сирћета у држави

**САМУИЛО
ЕКШТАЈН**

Перарска радња
ПЕТРОВГРАД

ТЕЛЕФОН
149
ТЕЛЕФОН

Ко посети Нови Сад, треба да види
и највећу и најмодернију радњу
Дунавске бановине
КЛАЈН ЕУГЕНА
НОВИ САД, Кр. Александра ул. 8
Трикотажа, чарапе, рубље.

НАЈБОЉЕ

ЈЕ

ДУНЂЕРСКОВО ШИВО

ЈЕ

НАЈБОЉЕ

НОВОРЕНОВИРАНИ

ХОТЕЛ „СЛОБОДА“ У НОВОМ САДУ

ХОТЕЛ
РЕСТОРАН
КАФАНА
БИОСКОП
ПОЗОРИШТЕ

Цела зграда темељно реновирана. Централно грејање, текућа вода у свима собама, купатила. Цене соба као и јела и пића врло умерене. Дневни дансион (соба, доручак, ручак, вечера, ложење и послуга) дворинске собе Дни. 69-50, уличне собе Дни. 80 —. Мени за ручак или вечеру (суца, печење са салатом или варивом, тесто и лебац) Дни. 12 —

У РЕСТОРАНУ ОД 10⁰⁰ ВАРИЕТЕ - ДАНСИНГ. — ЦЕНЕ ОБИЧНЕ

ВАЖНО И ЗА ПОСЕТИОЦЕ ИЗЛОЖБЕ!

У новоотвореној галантеријској трговини
„ЛАФАЈЕТ“
која се налази у Јеврејској ул. 2 преко пута Кр. Банске управе
наћи ћете велик избор кошуља, чарапа, стезника (мидера), рукавица као и свих у галантеријску струку спадајућих артиклова, и то првокласну робу за мале паре. Зато још данас посетите ову трговину и снабдените себе, своју децу и целу породицу за Ускршње празнике.

ПОСЕТИОЦИМА У СТОЧАРСКЕ ИЗЛОЖБЕ

УСЛЕД СЕЛИДБЕ ИСПОД ЦЕНЕ ПРОДАЈЕ СЕ: ДАМАСТА, ПЛАТНА ЗА КРЕВЕТСКО РУБЉЕ КАО И АСТАЛСКЕ ГАРНИТУРЕ, ЗАТО И ВИ ИСКОРИСТИТЕ ПРИЛИКУ И ПОСЕТИТЕ ФИРМУ:

КАРГЕР АНТОН

У ЗГРАДИ АПОЛО БИОСКОПА

ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА

ФАБРИКА РАДИАТОРА И КОТЛОВА Д. Д.

ПЕТРОВГРАД

Израђује првокласне уређаје за централно грејање као чланкасте котлове из леваног гвожђа радиаторе и ребрасте цеви за индустријска постројења. Једина фабрика уземљи, која израђује робу те врсте из леваног гвожђа

ДОМАЋИ КАПИТАЛ ДОМАЋА СИРОВИНА
ДОМАЋА РАДНА СНАГА

Телефон број 66. Поштански фах 3.

Продајни уреди и складишта у свима већим местима државе.

Ко има задовољан је и препоручује
МАСЕЈ-ХАРИСОВЕ
ЖЕТЕЛИЦЕ, САМОВЕЗАЧИЦЕ
И КОСИЛИЦЕ ЗА ТРАВУ

Повољне цене и услови плаћања
код генералног заступства за Југославију
РЕКОРД ЕРДЕШ А.Д.

НОВИ САД, Темеринска ул. 12.

Јулије КРАУС млађи
ПЕТРОВГРАД

ДРВО УГЉ
ДРВЕНИ УГЉ
КОКС
НА ВЕЛИКО И МАЛО
Телефон 103.

МАЛО ОДГОВОРА

Г. Ђуро Драговић, власник и уредник листа „Југословенски народ“ нашао је за потребно да се већ у више наврата качи за мене у своје листу, и ако му нисам дао повод, јер не желим да водим са њиме ни начелне ни личне полемике.

Ради обавештења пак мојих пријатеља и поштованих читалаца мога листа овим изјављујем и подвлачим, да са г. Ђуром Драговићем нећу да се упуштам ни у какву полемику, докле год он не одговори и не пречисти пред јавношћу ова питања:

1. зашто је искључен из Националне организације „Карађорђе“ у Новом Саду;

2. зашто је г. Дејан Лучић, бановински саветник у пензији и претседник организације „Карађорђе“ водио тако енергичну борбу против њега, да је напустио Нови Сад;

3. зашто никада није демантовао оно што се о њему писало у званичном органу организације „Карађорђе“ у листу „Југословенска застава“;

4. зашто је у своје листу толико похвално писао о фирми „Бата“ а одмах у наредним бројевима почео да напада исту фирму, и

5. зашто није тужио суду и тражио сатисфакцију за онај чланак који је изашао о њему у суботичком листу „Народна реч“ од 26-ог августа 1934 године?

Кад г. Ђуро Драговић узима себи слободу да у своје листу напада исправне и угледне људе и покушава да својим пискарањем вређа и прља туђу част, ја сам се побринуо да добијем одговоре на горња питања све и онда, ако г. Ђуро Драговић не би имао воље и смелости да одговори сам на горе постављена питања. Мој живот и рад нису ничим укаљани, а као уредник и издавач мога листа исто сам тако увек часно и у најбољој намери послужио општој ствари, па ме у томе веће поколебати ни нападаји г. Ђуре Драговића.

Ово је за сада мало одговора г. Ђури Драговићу.

Душан Чампраг.

Уредништву „Нови Сад“

У броју 15 од 6 априла 1935 године на страни 3, у другом стубцу доле Вашег цењеног листа, а под насловом „Жалосно али истинито“ изашла је једна нетачна и тенденциозна белешка, а која тангира ово Удружење. Ради тога шаљемо Вам ову исправку, са позивом на члан 26 Закона о штампани, те Вас умољавамо да у наредном броју Вашег листа на односном месту а у смислу закон штампани уврстите.

Не одговара истини да је приликом скупштине овог Удружења одржане 31 марта т. г. у сали „Хабаг“-а иста била „арена дивљачке и пеливанске борбе наших занатлија“. Исто тако не одговара истини, да се на њој догађало штогод, а што би било на штету угледа занатлијског staleжа. Истина је,

да је дошло до личних објашњавања и препирки између неких чланова, али за поступке њихове ово Удружење не може сносити одговорност, те ако су се исти огрешили о уобичајени скупштински ред, то се овом

Отварање школског музеја — при Државној помоћној школи у Новом Саду

Отварању школског музеја присуствовали су: изаславик Краљевске Банске управе г. Гавриловић, шеф основне наставе за Дунавску бановину, као и г. Угарковић, школски надзорник на раду при Просветном одељењу Краљевске банске управе; претседник и секретар Југословенског учитељског удружења, секције за Дунавску бановину г. Ђ. Мирков и г. Б. Поткоњак; град. школски надзорник из Новог Сада г. М. Калуђерски; сви управитељи основних школа из Новог Сада; градски школски одбор у личности г. Стакића, члана школског одбора, као и многи други преставници. Из Београда био је присутан г. Телебаковић, управник школског музеја из Београда.

Тачно у 10 часова и 15 мин, управник државне помоћне школе г. Велимир Дамјановић, отворио је овај свечан скуп и поздравио је госте са овим речима:

Сматрам за особиту част да отворим овај скуп, на коме ће се говорити о организацији и раду музеја при овој школи, који има да служи наставним сврхама,

Поред тога што имам задовољство да поздравим изаславике овога скупа, мило ми је што ми се дала могућност да поздравим своје старије другарице и другове, који су тако рећи провели цео свој живот на раду у школи, на раду на народном просвећивању и на националном пољу.

Између рада учитеља пре рата и учитеља после рата, постоји битна разлика. Рад учитеља пре рата, био је првенствено на националном пољу, где су наше старе учитељске снаге дале од себе и оно што се није могло очекивати од једнога просветног радника. Они су све своје снаге напрегли, да би правилно решили национални задатак, како би се што пре дошло до уједињене садашње наше драге домовине.

Како већ рекох, да су наши другови дали највише за стварање ове домовине, зато смо у првом реду и позвани да је очувамо и испунимо свети Краљевски аманет, нашег Витешког Каља Александра I Карађорђевића: „Чувајте ми Југославију“. Овом приликом, дата је пошта нашем витешком Краљу, када су се сви поново заветовали, да ће чувати Краљевски аманет: „Чувајте Југославију“.

Наравно господо, да ми не можемо живети само од прошлости но морамо поћи брзим темпом ка оним пословима, који су још остали несвршени.

Ми морамо признати, да наше основне школе нису на завидном ступњу, као што је то случај у другим напредним зем-

Удружењу не може ни пребацити, пошто су исти од претседништва били опоменути на ред. С поштовањем: Удружење Занатлија за Град Нови Сад и општине Каћ, Бачки Јарак, Руменку и Беочин у Новом Саду.

љама, где је основно школство постављено на нове темеље активне школе, на шта се и ми морамо угледати. Кроз наше школе треба да веје нови педагошки дух, где се има заступити што већа очигледност и саморадња код ученика. Природно је, да ми не можемо нашој деци дати потребну очигледност, ако се зато не припремамо. Нашој се деци треба показати сви објекти, са којима дете долази у контакт — односно које треба да зна у основној школи, не само оне објекте, које имамо у нашем завичају.

Г. Велимир Дамјановић
управник Државне помоћне школе

Настаје питање, како ћемо деци пружити ту могућност, да се упознају са свима потребним оригиналним објектима, са којима деца долазе у додир. Једини начин за остварење овога циља јесте стварање школског музеја, који има за циљ да прикупи све потребне објекте, који су потребни настави у основној школи.

Оснивање школског музеја има и психолошког разлога, јер преставе које ученици добијају помоћу очигледности, оне су јаке и трајне у сфери дечје свести. Наравно, да смо баш ми прво почели на стварању школског музеја, јер је он нама и највише потребан; с обзиром на то што се у нашим школама не може ни замислити рад без очигледности. Ми молимо и све наше другове, а нарочито старије другове, да нам притекну у помоћ, јер би нам искуство и пракса наших старијих другова највише помогла.

После одржаног говора од стране г. Дамјановића, говорио је г. Телебаковић, управник школског музеја из Београда „о организацији школског музеја“.

ДА ЛИ ЗНАТЕ,
ДА КЊИЖАРА
„СЛАВИЈА“
ИМА СВЕ САВРЕМЕНЕ КЊИГЕ?

Задњи крих моде у Паризу 1935 године.

Као што је цвет жељан сунца и пролећа, такога и жена жели, јер дама једва сачека прве зраке сунца, да би обновила своју пролетну тоалету.

Модне куће у Паризу и Бечу већ су се много раније побринуле да створе нове дивне креације да нађу управо оно, што би се женама највише допало.

Али питање је, шта ће оне изабрати? Јер укус је индивидуалан. Свака од дама жели да буде добро и елегантно обучена — а све то и за јефтине цене баш сада у доба свеопће кризе.

О жељи наших дама води овде највише рачуна позната и угледна фирма Јаковљевић и Кеслер (власник Јосип Кеслер) који се већ много раније од првог пролећа побринуо да свака од наших елегантних дама нађе оно, што највише воли.

Пре подне носи добро обучена дама костим или спортски капут, највећи избор енглеских, француских и чешких штофова налази се на стоваришту ове фирме. Овогодишња мода за костиме и капуте су драпа, сиво и плаво у свима ниансама. Уа костим од сивог штофа врло добро пристаје блуза од чипака или карираног тафта а овај ансамбле употпуњује кариран шешир и мавжете на рукавицама и ташна у каро.

За шетњу по подне као и за чајанке носи се зелена, плава, црна и марон свила, највише у мустрама, мали каро, пепита туфне или мали цветићи просути су по свили гуше или ређе. Уа то носи елегантна дама капуте, палето или кеп од марокена или крепа. Као материјал за ове пролетне хаљине употребљава се још крокет мат, креп англе, целофан и т. д.

Највећи избор уз најповољнију цену ових штофова за мушка одела и женске хаљине, свиле марокене и платна држи највећа помодна кућа Јаковљевић и Кеслер, који увек доносе најлепше и најкуксије ствари, не жалећи труда само да удовољи свим жељама наше публике.

Добра домаћица у пролећу не само да обнови своју тоалету, него и своју кућу. Купује платно за креветно рубље, завесе и тепихе и превлаке за мебл (спигле) да би се у њеној кући видело пролеће и обнова. Све те ствари најбоље ће прибавити код гореспоменуте фирме, која и у тим артиклима има највећи избор.

Свако дакле ко жели да буде добро обучен и елегантни мушкарци и шик жене набавиће своје потребштине за пролетну тоалету код највеће и најелегантније модне куће Јаковљевић и Кеслер.

...? бадава
PHILIPS је PHILIPS
Најбољи апарати!
Најповољнији услови!
PHILIPS
RADIO
Радојица
ТЕОФАНОВИЋ
Н. САД, Бр. Петра 13

ИЗЛОЖБА НАЦИОНАЛНЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Привредна Акција Народне Одбране приређује у Београду о ускршњим празницима, од 21 априла до 2 маја т. г. своју изложбу за коју влада већ данас велико интересовање. Ово је први покушај да се одржи изложба индустријских и занатских продуката у овако обимном опсегу, око 800^м. простора за излагање, колико даје основна школа Краља Александра I, изгледа да ће бити недовоља да прими све пријављене излагаче.

Све оно што се у нашим индустријским предузећима и радioniцама може произвести, ев мало, биће изложено, тако да ће посетиоци нарочито трговци имати велик избор и моћи лако да своје потребе подмире са оним што је најбоље.

У сваком случају изложба ће постићи свој главни циљ, а то је да сваки родољуб буде пријатно изненађен, кад види шта се све код нас израђује, и још у тако добром квалитету.

Време је да се освестимо, јер трошећи стране производе ми дајемо запослења страном раднику, док наши људи незапослени лутају улицама.

Дођите и разлегајте Привредну Изложбу Народне Одбране.

ПОЗОРИШТЕ

Репертоар Нар. позоришта.

Недеља 14 априла дају се две претставе и то у 3 часа по подне претстава за народ са сниженим ценама „Весела забуба“, комедија у 3 чина написао А. де Херц. Превод с француског. Редитељ г. В. Богић.

У овој изврсној и пуној заплету комедији запослени су истакнути чланови секције, који су како на премијери тако и на првој репризи имали изванредан успех.

Повластице не важе. Цене места од 3 до 12 дин.

Вечерња претстава у 8 и по часова даје се Нушићева популарна весела игра у 2 чина, с прологом „Београд некад и сад“ у којој гостује првак и омиљени члан београдске драме г. Фрања Новаковић.

Г. Фрања Новаковић, који је већ познат новосадској публици са његовим одличним креацијама из комада „Дивља патка“ и „Туђе дете“, који су приказани ове зиме од београдске драме играће ове вечери главну улогу Станојла.

Мало је чланова београдске драме, који тако повољне критике имају за одличну игру као г. Фрања Новаковић, који ће и ове вечери наићи код новосадске публике на привлачне његову уметничку игру.

Повластице важе. Цене места од 3 до 16 дин.

Уторак 16 априла у 6 и по часова по подне даје се уз јако свижене цене одлична француска комедија „У новој кожи“, која је на премијери постигла велики успех. Комад се даје у режији г. В. Богића Повластице не важе. Цене места од 2 до 6 дин.

Извршни број 402/1930.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102. зак. чл. 60. 1881. објављује, да ће услед решења средског суда у Новом Саду, донесеног под бројем 7070/1930, у корист тражиоца извршења Ађански Милеве из Бановци (кога заступа Др Нађ адвокат из Новог Сада) против извршеника из Новог Сада за наплату 14.000 динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о плевидби под бр. Гв. 7070/30 и процењене на динара 7000 и то: 8³/₄ лутара земље за економску годину 1935.

Јавна ће се дражба одржати на дан 18 априла 1935 године у 12 сати после подне у Степановићево на Урмовом атару.

Нови Сад, 26 марта 1935.

СТОЈАН ВОЈНОВИЋ
судски извршитељ.

Извршни број 6-1935.

Објава јавне продаје.

Потписани судски извршитељ на основу §-а 102 зак. чл. 60. из 1881 године овим објављује, да ће на темељу решења средског суда у Новом Саду Бр. П. 765-1934 у корист тражиоца извршења Филипс А. Д. из Београда, заст. Катарина Ленголд-Маријковић адвокат у Новом Саду, против извршеника из Новог Сада, за наплату 5500 динара главнице и припадака, на јавној дражби продати ниже наведене покретне ствари, пописане у плевидбеном записнику средског суда у Новом Саду Бр. Ад. III. I. 28-1935 и процењене на 7850 динара и то: собни намештај, билим, грамофон и сервис.

Јавна дражба ће се одржати на дан 18 априла 1935 године у 11 часова пре подне у Новом Саду у ставу и у кући овршеника Темерински пут број 38. Нови Сад, 24 марта 1935.

ЈОВАН Б. СТАНКОВИЋ
судски извршитељ.

Извршни број 172-1934.

Објава о јавној дражби

Потписани судски извршитељ на основу § а 102. зак. чл. 60. 1881. објављује, да ће услед решења средског суда у Новом Саду донесеног под бројем И. 1325-1934, у корист тражиоца извршења „Пакс“ Браћа Бек из Новог Сада (кога заступа Др Вермеш адвокат из Новог Сада) против извршеника из Новог Сада за наплату 1462— динара главнице и прип. на јавној дражби продавати ниже наведене покретне ствари, пописане у записнику о плевидби под бр. Гв. И. 1325/1934 и процењене на динара 34180 и то: дућански и канцеларијски намештај, разне машине за израду бонбона.

Јавна ће се дражба одржати на дан 15 априла 1935 у 9 часова пре подне у Новом Саду, Пашићева улица 34.

Нови Сад, 29 марта 1935.

БОЖА НИКОЛИЋ
судски извршитељ.

Највећи избор Ледењака

КОД

Континентално А. Д.

за трговину жељезом
Филијала

пре „Грајниц“

НОВИ САД, Дунавска ул. бр. 14. — Тел. 23-41.

ФАБРИКА

ХЕРМИНА ВАЈС

(Сопственик: инжињер ВИЛИМ ВАЈС)

ФАРБА

И ЧИСТИ КЕМИЈСКИ

ВЕЋ 105 ГОДИНЕ

Градска плинара, Нови Сад

ТЕЛЕФОН 25-42

ТЕЛЕФОН 25-42

УПОТРЕБИТЕ У КУЋАНСТВУ

ПЛИН

јер радите чисто, брзо и јефтино.

ПЛИНСКИ КОКС ЈЕ НАЈБОЉЕ ГОРИВО

Највећи и најмодернији избор

јавних мантлова и костима код фирме

„ШТОФ“ Фрања Рот

Краља Петра 13.

НОВИ САД.

Краља Петра 13.

Андрија Малчић

помодни и војни кројач

Булевар Краљице Марије 7

Богато стовариште! Солидне цене!

Најбољи су специјалитети

„КОРХЕЦ“

који се добивају и у Новом Саду:
Футошка улица број 20, — Краља
Александра ул. бр. 15, — Јеврејска
улица бр. 18 и Пашићева ул. бр. 6.